

Postupná revitalizace mokřadů (a tvorba biotopů) nad Rančířovským Okrouhlíkem 2009 - 2016

Jaromír Maštera

březen 2017



Foto: J. Maštera, J. Dvořák, A. Mašterová, V. Křivan





mokřady nad Rančářovským Okrouhlíkem

vlastník pozemků: ČR -
Státní pozemkový úřad
(rybník: obec Rančářov)

Výchozí stav – léto 2009

- 
- z 80% zarostlé mokřadní louky
 - zazemněné a zarostlé tůně
 - malé fragmenty luk s ohroženými rostlinami
 - hustě zarostlé břehy navazujícího rybníka, bez plynulé návaznosti

2009 – první opatření

Odvodňovací stružka:
ručně – 70 m

Realizace:
členové Pobočky ČSO na Vysočině
Dotace:
Město Jihlava

Prořezávky dřevin:
na ploše 200 m²



Ruční kosení:
na ploše cca 800 m²



Tůně ručně:
- obnova 7 a 17 m²
- nová 4 m²





červen 2009

červen 2009

červen 2010

duben 2010

Biologické průzkumy (2010): *rybník a mokřady*

Inventarizační průzkumy v počátcích péče:
rostliny, obojživelníci, plazi, ptáci, vážky, vodní
brouci, denní motýli, sekáči, sociální blanokřídli



Významnější druhy:

vachta trojlistá	*
prstnatec májový	*
ostřice přiblá	*
starček potoční	**
zábělník bahenní	**
suchopýr úzkolistý	**
kozlík dvoudomý	**

*	vzácný výskyt
**	méně početný výskyt
***	početný výskyt

Fauna - 2010



Významnější druhy:

skokan ostronosý	**
kuňka ohnivá	*
blatnice skvrnitá	**
rosnička zelená	**
mravenec rašelinný	*
šídlatka tmavá	*
šídlo červené	***
rákosníček <i>Donacia cinerea</i>	*
rákosníček <i>Donacia versicolorea</i>	***
potápník <i>Dytiscus circumcinctus</i>	*
střevlík <i>Europhilus gracilis</i>	*

*	vzácný výskyt
**	méně početný výskyt
***	početný výskyt

2010

Realizace:
členové Pobočky ČSO na Vysočině
Dotace:
Program péče o krajinu (MŽP)

Prořezávka dřevin:
na ploše 20 m²



Ruční kosení:
na ploše 1 400 m²



Tůně ručně:
10, 15 a 20 m²





2011



Ruční kosení:
na ploše 2 700 m²

Odvodňovací stružky:
ručně – 55 m

Realizace:
členové Pobočky ČSO na Vysočině
Dotace:
Program péče o krajinu (MŽP)



Prořezávka dřevin:
na ploše 1400 m²



9 tůní ručně:
od 10 do 25 m²



říjen 2011



duben 2011



červenec 2012



červenec 2011



Prokácení dřevin na březích rybníka:
zima 2011/2012
(zajistila obec Rančířov)

2012



Realizace:

členové a spolupracovníci z.s. Mokřady, studenti,
mladí ochránci & širší veřejnost

Dotace:

Nadace Partnerství – „Nestlé pro vodu v krajině“



Kácení a prořezávky:
na ploše min. 1100 m²





Mozaikové kosení:
na ploše cca 2900 m²



Úkryty, zimoviště, líníště:
hromady dřeva, trávy aj.



Hloubení tůní:

ručně – 25 a 30 m²

bagrem – 90, 60 a 50 m²



Zimoviště:

hromada větví, klád + zemina

prosinec 2011



říjen 2012



červen 2013



prosinec 2012





květen 2012



prosinec 2012



květen 2012



srpen 2012

květen 2012



květen 2012

prosinec 2012



prosinec 2012

2013



- hojně svižníci
na holé půdě

- bez zásahů
- setkání k mapování obojživelníků a plazů



2014

Realizace:
členové z.s. Mokřady

Dotace:
Program péče o krajinu (MŽP)

Mozaikové kosení:
na ploše cca 3390 m²



Kácení a prořezávky:
na ploše min. 780 m²





Po realizaci...



zimoviště

2015

Realizace:
členové a spolupracovníci z.s. Mokřady

Dotace:
Program péče o krajinu (MŽP)

Mozaikové kosení:
na ploše cca 3 200 m²

2016

Realizace:

členové a spolupracovníci z.s. Mokřady

Dotace:

Program péče o krajinu (MŽP)

Rozvoj pozemkových spolků (ČSOP)



Kácení a prořezávky:
na celk. ploše 520 m²



Mozaikové kosení:
na ploše 3500 m²





Osvěta a zpřístupnění:
infopanel + úprava
přístupové pěšiny



Čerpání a výlov velké tůň
(kvůli výskytu střevličky vých.)



prosinec 2015



prosinec 2015



srpen 2016



srpen 2016

Současný stav – 2016



- mozaika kosených luk, nekosených ploch, porostů dřevin a tůní
- tůně v různých stádiích sukcese (část již potřebuje obnovu)
- botanicky cenných ploch s ohroženými rostlinami přibývá
- méně zarostlé břehy navazujícího rybníka (již by místy chtělo další zásah)
- plynulý přechod mezi rybníkem a loukami (do roku 2011 nebyl)

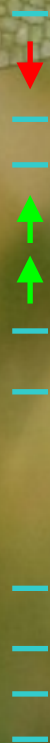
A close-up photograph of a woman with a black beanie and a blue jacket, smiling and holding a small, light-colored frog with dark spots on her hand. The background is a blurred natural setting with green grass and trees.

Biologické průzkumy (2015-2016): *rybník a mokřady*

Inventarizační průzkumy po 5-6 letech od zahájení péče:
rostliny, obojživelníci, plazi, vážky, vodní brouci,
motýli, sekáči, sociální blanokřídlí

Fauna - 2015

Významnější druhy:	2010	2015
skokan ostronosý	**	**
kuňka ohnivá	*	ne
blatnice skvrnitá	**	**
rosnička zelená	**	**
čolek horský a velký	ne	*
mravenec rašelinný	*	**
šídlatka tmavá	*	*
šídlo červené	***	***
píďalka mokřadní	nezkoum.	*
obaleč <i>Epinotia cruciana</i>	nezkoum.	*
žlutavka bahenní	nezkoum.	**
rákosníček <i>Donacia cinerea</i>	*	*
rákosníček <i>Donacia versicolorea</i>	***	***
potápník <i>Dytiscus circumcinctus</i>	*	*
střevlík <i>Euophilus gracilis</i>	*	*



- * vzácný výskyt
- ** méně početný výskyt
- *** početný výskyt

Flora - 2016

- * vzácný výskyt
- ** méně početný výskyt
- *** početný výskyt

Významnější druhy:

	2010	2016	
vachta trojlistá	*	**	↑
prstnatec májový	*	*	—
ostřice přiblá	*	**	↑
starček potoční	**	***	↑
zábělník bahenní	**	**	—
suchopýr úzkolistý	**	**	—
kozlík dvoudomý	**	*	↓
jetel kaštanový	ne	**	↑

Závěry

- prováděná mozaikovitá péče s aplikací „stavu mírného nepořádku“ zřejmě nemá negativní vliv na ohrožené rostliny a živočichy
- naopak řadě druhů prováděná péče zjevně i výrazněji vyhovuje (oproti roku 2010 dost druhů přibýlo a dost jich zvýšilo početnosti)
- úbytek některých ohrožených druhů může a nemusí nic znamenat:
 - kuňka ohnivá – již v roce 2010 velmi slabá populace, spíš jednotliví jedinci*
 - kozlík dvoudomý – úbytek nejasný, roste v botanicky nejceněnější ploše s mozaikovitou sečí jednou za 2 roky*
- postupná revitalizace s maloplošnými zásahy může být pro mokřad (i přírodu?) vhodnější než rychlá revitalizace s velkoplošnými zásahy

Podrobné výsledky všech průzkumů zde:

<http://www.mokrady.wbs.cz/Nase-dokumenty.html>

Děkuji za pozornost

www.mokrady.wbs.cz

www.obojzivelnici.wbs.cz

